

מאורות השבת

פרשת ויקרא - זכור

עורך: הרב סתיו א.

מאור הפרשה | מאור הדרשה | מאור עינינו | מאור הלשון | מאור המנורה | מאור הבית | מאור ההלכה

מאור הדרשה

שערי דמעה

מספר הזוהר הקדוש סיפור מזעזע..
 "יום אחד, רבי אלעזר אומר לחבורה הקדושה שלו 'בואו ונלך לגמול חסד עם הרימון שהיה מלא אוכל'.
 הרימון שהיה מלא אוכל, היה התנא הקדוש, רבי יוסי דפקיעין, שנפטר לבית עולמו.
 באו כל התנאים הקדושים לבית של רבי יוסי, הם רוצים להיכנס, אבל עומדת בדלת יתומה קטנה טרייה ובוכיה, חוסמת את המעבר עם הידיים ואומרת 'אני לא אתן לכם להיכנס!' 'מה קרה?' שאלו התנאים הקדושים. 'אח שלי הקטן נמצא בחדר פנימה והוא אסר עלי להכניס אנשים!'
 התנאים הקדושים עומדים בפתח. הם רוצים לעשות טהרה לנפטר, להלבישו בתכריכים ולהביאו לקבורה... אבל אין כניסה!
 הם שומעים בכיות עד לב השמיים מתוך החדר, והם שוב מבקשים: 'תתני לנו להיכנס. באנו לעזור ולהביא את אבא שלך למנוחת עולמים. באנו כדי לדאוג לך ולאחיק... אין לך מה לפחד'.
 'אני לא מכניסה אף אחד! אח שלי אסר עלי'.
 הבכיות מתוך הבית מתגברות, והתנאים הקדושים לא יודעים מה לעשות... לפתע הם הבחינו שיש חריץ אחד המשקיף אל תוך הבית... הם התקרבו להציץ וראו דבר מזעזע..
 הם ראו את האח היתום שלה שוכב על אביו הנפטר. השפתיים של הילד על שפתיו של הנפטר... והיה מצווח:

מאור הפרשה

ר' אבשלום ח.

השוגג והמזיד והקרבן

"אָדָם כִּי יִקְרִיב מִמֶּם קֶרְבָּן לַה', מִן הַבְּהֵמָה, מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן, תִּקְרִיבוּ אֶת קֶרְבַּנְכֶם." (ויקרא א, ב)
 'אדם כי יקריב מכם.. אומר הכוזרי: הכוונה במצווה הזו היא, עריכת הדרוש למען שיכון המלך במקדש, והוא עצמו מקודש ונעלה מלהנות ממאכלם. אם כן, מה זה 'קרבני לחמי לאישי'.? הקורבן הוא הלחם וריח הניחוח לאישי לאות כי נתקבלה מנחתם ומתנתם. כלומר (פירוש אוצר נחמד): החיבור של הקב"ה לישראל מקביל לחיבור הנשמה לגוף. אם האדם לא יאכל, הוא ימות והנשמה תפרד מן הגוף. עצם הנשמה אינו תלוי באכילה, באשר האכילה והשתייה חיות הגוף, אמנם הם תנאי לחיבור הנשמה לגוף. תכלית הקרבן היא למען שיכון המלך במקדש, חיבור השכינה לישראל.

למה צריך להקריב "מן הבקר ומן הצאן"?
בליקוטי תורה הביא: יש שהוא בבחינת בקר, 'כי שור נגח הוא', היינו שהוא כעסן בטבעו (מידות רעות), ויש שהוא בבחינת צאן, כל כולו עסוק באכילה (תאוות). האדם מקריב את עצמו, את תכונותיו.. **המדורש** (בראשית כה) **אומר:** נת, לשם קרבנו נקרא (ריח ניחוח), לכאורה שם זה ניתן לו כשנולד. **הזוהר (חדש) אומר:** "ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו", ריח שהקריב נח לפני, תשמרו להקריב לי. ריח עולתו, ריח תפילתו, ריח מעשיו. כל כולו קרבן לה', מחשבתו הטהורה רק לעשות נחת רוח לבוראו, נקרא נח ע"ש הקרבן. לקרבן יש עוד תכלית. "נפש כי-תחטא בשגגה.. והקריב על חטאתו אשר חטא.. לה' לחטאת", החוטא נדרש להביא קרבן כפרה. **האור החיים** (בראשית): "וַיִּדְּוּ בְדָגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְבְהֵמָה וּבְכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ", על דרך הרמז, כי אמצעות מעשה האדם

ירד במדרגותיו מבחינת אדם לבחינת בהמה ולבחינת עופות ולבחינת שרצים, כפי ערך החטא, יושפל אדם מבחינת מעלתו, עד אשר ירד מטה מטה ר"ל. והוא שרמוז כאן בשעת הבריאה חלקי ירדות ההדרגות שבהם יקבל עונשו, וגם שבאמצעותם יחזור לשורשו. **מוסיף האור החיים:** עיקר הקרבן היא מחשבת התשובה של החוטא, שאז הוא מתעלה ממדרגת בהמה אליה ירד, ושב למדרגת אדם. וממילא כבר לא ניתן להעניש אותו על מעשיו כבהמה. לכן יביא בהמה, לכפר על מעשיו שהיו, כשירד לדרגת בהמה. וכדי להקריב, הוא ודאי עשה תשובה, כי בלי תשובה הקרבן נקרא "זבח רשעים תועבה". **אם כן, למה צריך את כל תהליך ההקרבה, היה אפשרי להסתפק בצדקה או מתנה לכהן?**
הרמב"ן אומר: כי בעבור שמעשי בני אדם נגמרים במחשבה ובדיבור ובמעשה, ציוה ה' כי כאשר יחטא יביא קרבן, יסמוך ידיו עליו כנגד המעשה, ויתודה בפיו כנגד הדיבור, וישרוף באש הקרב והכליות שהם כלי המחשבה והתאוה.. כדי שיחשוב אדם בעשותו כל אלה כי חטא לאלוקיו בגופו ובנפשו, וחסד הבורא שלקח ממנו תמורה וכיפר הקרבן הזה. **ואומר החינוך (צה):** ובהיות גוף האדם יוצא מגדר השכל בעת החטא, יש לו לדעת שנכנס בעת ההיא בגדר הבהמות. ועל כן נצטוו לקחת גוף בשר כגופו, ולהביאו אל המקום הנבחר, ולשרפו שם תחת גופו, כדי לצייר בלבבו ציור חזק, שכל עניינו של גוף בלי שכל, בטל לגמרי. ובקבעו בנפשו ציור זה, יזהר מן החטא הרבה. וכשיתנחם על חטאו מלב ומנפש, תכופר אליו שגגתו.

רגע, אבל לשוגג לא הייתה כוונה לחטוא, זו הייתה טעות.. **אם כן, למה השוגג צריך להקריב קרבן?!** **אומר הרמב"ן:** טעם הקרבנות על הנפש השוגגת, מפני שכל העוונות יולידו גנאי בנפש,

המשך בעמוד 4

נא לשמור על קדושת הלליו

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

מאור הלשון

ר' דניאל ג'.

ויקרא אל משה

וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה (א-א)

ויקרא האל"ף זעירא, דהיינו שצריך לכתוב בספר תורה מילה זו כשהאות אל"ף קטנה יותר מכל שאר האותיות, שכאילו כתוב ויקרא אל משה'.

והנה, עם ישראל התנדבו כדי לבנות את המשכן, איש איש ונדבתו, ואפילו הנשיאים שלא הביאו למשכן עצמו, הביאו לבגדי כהונה, וע"י הנדבות הללו בנו את המשכן ועשו את כליו ואת בגדי הכהונה. ומשה רבנו לא הביא מכל הנדבות שום דבר, ומשום כך היה בצער על שלא היה מהמסייעים לנדבת המשכן ולגרום להקרבת הקרבנות הנקרבים בו. אמר לו הקב"ה, חייך, שדיבורך חביב עלי יותר מן הכל, דהיינו, מה שאתה מדבר ולומד את התורה והמצוות ממני, והולך ומלמדם לישראל, חביבים עלי יותר מהקרבת הקרבנות עצמם במשכן. וזהו מה שנרמז במילה ויקרא אל משה', שיש ויקרה אצל משה יותר מכל הנדבות של המשכן, ויותר מכל הקרבנות עצמן.

ולכאורה למה דבר זה נכתב בתורה, הרי אין אנו יכולים להגיע לאותו דבר, שהרי כבר ניתנה התורה ופירושה ע"י משה רבנו, וא"כ מה בא ללמדנו בזה שדיבורו של משה היה חביב לפני הקב"ה, ויש לומר, שבא ללמדנו, שכל דיבור טוב - כגון תפילה - חביב לפני הקב"ה יותר מכל הקרבנות, ודבר זה באמת שייך לכל אחד ואחד, והיינו שכל אחד ואחד צריך לדעת שיש מעלה בתפילתו יותר מן הקרבן עצמו. (ויק"ר א ג, ועץ יוסף שם).

והדברים הללו מפליאים ביותר, נתאר לעצמנו את ביהמ"ק קיים, ואת כל עבודת הקרבנות הנעשית ע"י הכהנים, ואומר לנו כאן המדרש, שתפילתנו חביבה לפני הקב"ה יותר מכל זה. עד כמה יש לנו לשמוח רק מידיעה זו.

ונראה וודאי, שבשביל שנזכה לדבר זה, צריך שנשמור את כלי הדיבור מכל חטא, ובפרט מחטא הלשון, דהיינו דיבורי לשון הרע ורכילות וכיוצא בזה מהדיבורים האסורים, כיוון שע"י זה נפגמת קדושת הפה, ואדרבא, יש להשתמש בפינו לדיבורי קודש, ולהגות בתורה תמיד, שע"י זה מתווספת קדושה בדיבור ובוודאי נוכל להגיע לדבר זה יותר בנקל.

ה' יזכנו לקדש את פינו. אכ"ר.

ר'ינו של עולם! כתבת בתורתך - 'שלח תשלח את האם, ואת הבנים תקח לך'. אבא שבשמיים! איך לקחת את אבא לפנינו?!

התנאים הקדושים שומעים, והלב שלהם נמס כמים...

ואם תאמר אם ולא אב', מתפרץ בבכי היתום, 'אתה יודע שאת אמא שלנו לקחת לפני כמה שנים... נשארנו אחותי הקטנה ואני לבד! אבא שלנו היה גם אבא וגם אמא בשבילנו...

היכן דין תורה שכתבת בתורתך?! אני מבקש את אבא בחזרה!!

אמר רבי אלעזר לחברים שלו: 'איני יודע מה יהיה כאן עוד מעט, אבל תראו שסדרי בראשית ישתנו כאן!

אין מצב בעולם לעמוד מול דמעות כאלה!'

מספר הזוהר הקדוש: לפתע.. רבי יוסי האבא פותח זוג עיניים...

הנפטר שקם לתחייה מחבק את בנו הקטן, מוריד אותו מעליו ומבקש ממנו לקרוא לחבורה הקדושה שיכנסו...

התנאים הקדושים נכנסים, ואומר להם רבי יוסי: 'דעו לכם. הייתי כבר בעולם האמת והכינו שם שלוש מאות כיסאות למשפט...

אבל הדמעות של הבן שלי קרעו את גזר הדין, פיזרו את הכיסאות והאריכו את החיים שלי בעוד עשרים ושתיים שנה!'

לא זה לא אליהו הנביא וגם לא אלישע תלמידו שהחיו מתים...

אלו דמעות של ילד קטן!...

"ונשלמה פרים שפתינו", אם אין קורבנות, לפחות יש לנו דמעות...

אפריון שלמה

מאור עינינו

קדשת הראיה:
שערים לשמירת הראיה
פרק ג אות א
המעלות העליונות

בעקבות יוסף הצדיק, עקבתא דמשיחא

יוסף הצדיק - המשך

שער חמשים

ואכן הדברים מקבלים משמעות חדשה כאשר אנחנו רואים באמת את התופעה הזו לנגד עינינו, ואנחנו בעצמנו עומדים בתוך התמונה בהיותנו דור עקבתא דמשיחא.

ודברים נפלאים נמסרו לנו בענין הזה מאת בעל האור החיים (שמות ג), שבמצרים לא נכנסו אבותינו לשער חמשים של הטמאה ולא ברו אותה, מפני שלא היו בני תורה

ולא יכלו לעמד כנגדו ולברר אותו, ולכן גם לא השיגו שער חמשים של הקדשה שנגדו. אך בגלות האחרון יגיעו לשער החמשים של הטמאה רח"ל, וכח התורה יעמד להם שיוכלו להתברר מאותו שער, ובברור הזה "ספו תמו בחינת הטמאה" ותבוא הגאולה.

בשביל להבין היטב את דבריו העמקים, נבאר זאת במשל. למה הדבר דומה, לאחד שרוצה לחזק את שרירי ידיו, ולוקח משקלת של עשרים ק"ג, והוא מנסה כמה פעמים להרימו, ולאחר שעלה בידו לוקח של ארבעים ק"ג, ואז של ששים ואחר כך של שמונים, ועל ידי שמשתדל להתגבר על כבד המשקולות ולהרימם, מתחזק כחו יותר ויותר, ומבטל בעיני כלם את כבד המשקולות.

מאור הבית

כשאת מקריבה, את מתקרבת!

"אָדָם כִּי יִקְרִיב מִמֶּם קָרְבָן לַה' " (ויקרא א, ב)

הפרשה פותחת בעבודת הקרבנות בבית המקדש. "אדם כי יקריב מכם קרבן לה'", המילה "מכם" מלמדת כי קרבן מבטא נתינה משמעותית מן האדם - הוא נותן ומקריב משהו מעצמו ואף את עצמו ממש, אם נתינה כספית, ואם נתינה מהנפש וכד'.

ידוע שכשאדם רוצה להתקרב לה', עליו לתת ולהקריב מעצמו. וככל שמדובר על עניין שהוא יותר משמעותי עבורנו וחלק ממהותנו, כך ההקרבה יותר משמעותית וממילא מתקרבים יותר לקב"ה.

יקירתי! כמה פעמים יצא לך לומר את המילים: 'אני מרגישה שאני קורבן!' 'כל הזמן צריכה לוותר על רצונותי, אהבותי, חופשותי ועל רגשותי!'

זה יכול לקרות בזמנך הפנוי והחופשי שסוף סוף הגעת אליו והנה הופס אחד מילדייך האהובים מבקש ממך משהו, שתעשי למענו ואת יודעת שזה יעשה לו טוב, ירומם אותו ואת אמא שאוהבת נאלצת לשנות תכניות בשביל בנך האהוב. וזה יכול לקרות שכל כך רצית לנסוע למקום מסוים והנה בעלך היקר שגם הוא כל כך רוצה לפנות ליעד אחר ומבקש כל כך יפה ממך אם תוכלי הפעם לוותר למענו, ואת אשה אהובה, שחפצה להיטיב עם בעלך, נכנעת ומסכימה למלא את רצונו. ועם הזולת את כזו רגישה ומוותרת רק בשביל לא לפגוע בכבודו, ועוד ועוד ויתורים והקרבות גשמיים ורוחניים. יכול להיות שויתרת על קריירה למען גידול הילדים, ויתרת על משרה טובה, סדר העדיפויות שלך השתנה והכל בשביל משפחתך היקרה! את ישנה פחות בלילות, משכימה מוקדם יותר...

דעי לך יקירתי! כשאת מקריבה, את מתקרבת לקב"ה! כשאת מקריבה בגשמי או ברוחני, את בהכנעה לקב"ה! את מקריבה למען משפחתך היקרה! את מקריבה למען הזולת ושומרת על כבודו ולא פחות על כבודך.

זכרי את רחל אמנו שויתרה לאחותה לאה על בעלה, כדי שלא לבייש ולצער אותה, וכך היא זכתה להתקרב יותר לקב"ה וקבלה את שכרה.

זכרי את חנה, אם שמואל, שלאחר לידתו היא נעדרה מהמשכן ולא הביאה קרבן יולדת, כדי להיות עם בנה ולגדלו כראוי, וזאת למרות שהיה דרך היולדות לעלות בעצמן ולהביא קניהן, [שכל הקרבנות, הייתה המצווה שיביאם בעל הקרבן ליד הכהן כמבואר בתו"כ (מלבי"ם)]. כמו שנאמר (שמואל-א א, כב) "וחנה לא עלתה, כי אמרה לאישה עד יגמל הנער והביאותיו ונראה את פני ה'", וזו הקרבה רוחנית.

כן, את כל כך רוצה לבקר בבית הכנסת, להשתתף בתפילות, לשמוע דבר תורה, אבל דעי שהויתורים שלך למען בעלך וילדייך, הם התפילות שלך לקב"ה, ההקרבה הזו שבעצם היא עבודת השם האמיתית שלך!

הנה פורים בפתח, והדמות המרכזית היא אסתר המלכה, שהקריבה את עצמה למען הצלת העם היהודי.

כל הקרבה שלך יכולה להיות הצלת נפשות בתוך ביתך ומחוצה לו! תשני גישה ותאמרי אני מקריבה לקב"ה! הכניסי שמחה בעבודתך ובהקרבתך וראי בהם שליחות חשובה, ותוך כדי עשייה, התפללי לקב"ה ותודי לו וכך את זוכה לקורבן תפילה וקורבן תודה.

כותבת לך באהבה!

מאור המנורה

מנורת המאור פרק כד

התאוהו היא

אשרי אדם מפחד תמיד מליפול ביד יצרו הרע, ומתגבר בכל יום להלחם כנגדו. אל יאמן אדם בעצמו, ולעולם יתיירא מן החטא. כמו שאמר הילל (אבות פ"ב, מ"ד) "ואל תאמן בעצמך עד יום מותך". והרי מצינו גדול הדור, נטבע במצולה זאת. שאמר רב יהודה אמר רב (סנהדרין קז), לעולם אל יביא אדם עצמו לידי ניסיון, שהרי דוד המלך הביא עצמו לידי ניסיון ונכשל. אמר לפניו, רבש"ע, מפני מה אומרים א-לוהי אברהם, א' יצחק וא' יעקב, ואין אומרים א' דוד? אמר לו, הם התנסו לפני, ואתה לא התנסית לפני. אמר לו, אנסה אותך, ואעשה עמך דבר שלא עשיתי עמהם, להבדיל מהם, לך אני מודיע במה אנסה אותך (בעניין התאוהו היא). וידוע שהקב"ה ניסה את דוד עם בת שבע וסוף שחטא עימה.

ולשמור מספק זה, גזרו על הייחוד, כדי שלא יבוא לידי עבירה, כדשנינן בגמ' קידושין פ: (ע"ש).

והגמרא שם בהמשך (פא) מביאה את המעשה עם רב עמרם החסיד, שהעלו שבויים בעליית ביתו. ונכנס בו יצר של אש לדבר, התחזק כנגדו רב עמרם כל כך שניצחו והשביעו שיצא ממנו, ויצא ממנו כמין דקל של אש. אמר רב עמרם ליצר, ראה שאתה אש ואני עשוי בשר, ואני עדיף ממך.

ולא האנשים בלבד, אלא אפילו הנשים שיש להן בושת יותר בדבר, גם להן יש ליראה מן החטא תמיד, כמו שמצינו בברוריה (גמ' ע"ז יח: ע"ש). ושאלו חז"ל (שם כא) האם ייחוד הוא מדאורייתא?! שאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יהוידק, רמז לייחוד מן התורה מניין? שנאמר "כי יסיתך אחיך בן אמך". וכי בן אם מסית, ובן אב אינו מסית?! אלא לומר לך על עניין הייחוד ע"ש.

על כן, הבא לידי ניסיון, ישבר תאוותו וינצחהו, ויהא שכרו גדול. כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ה, מ"כג) 'לפום צערא אגרא'. ובמסכת מכות (כג:), ר' שמעון אומר, רק חזק בלתי אכול הדם, ואומר, לא תאכלנו למען ייטב לך ולבניך אחריו. ומה אם הדם שאין נפשו של אדם מתאוה ממנו, הפורש ממנו מקבל שכר. גזל ועריות, שנפשו של אדם מתאוה להם ומחמדתן, הפורש מהם, על אחת כמה וכמה שיזכה לו ולדורותיו ולדורי דורותיו עד סוף כל הדורות.

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

מאור הפרשה המשך מעמוד 1

וה'ישמח משה' (בראשית) הוסיף: והיוצא מזה שהאדם הכי נכבד שיש בו שלמות, והוא חשוב ויקר יותר מכל הנבראים.. שאין להם בחירה ורצון, רק מקור טבען לעשות רצון קונם באימה ויראה ובחשק נמרץ. כמו שאפשר לראות בחז"ל, כדלקמי: הגמרא (ב"מ פה) מספרת על אותו עגל שהיו מוליכים אותו לשחיטה, הלך ותלה ראשו תחת כנפי בגדו של רבי, והיה בוכה. אמר לו לך, שלכך נוצרת, כלומר, יש לך ייעוד- "סוף בהמה לשחיטה". ובמדורש (במדבר נג) מסופר: "מִלְפָּנֵינוּ מִבְּהֵמוֹת אֶרֶץ" אמר להם הקב"ה לְמַדּוּ מִפְּרוֹ שֶׁל אֱלֹהֵינוּ. מה עשה אליהו, אמר להם בחרו שני פרים.. אחד לה' ואחד לבעל. פרו של אליהו מיד נמשך אחריו. והפר של הבעל.. נתקבצו כל נביאי הבעל והאשרה ולא יכלו לזוז את רגליו. עד שפתח אליהו ואמר לו, לך עמהם, השיב הפר: 'חברי יתקדש שמו של הקב"ה עליו ואני אעלה להכעיס את בוראי?!' אמר לו אליהו: 'אל תירא, כשם ששמו של הקב"ה מתקדש על חברך, כך מתקדש עליך.' אמר לו: 'שבועה איני זו מכאן עד שתמסרני בידם'. לענייננו, כשמביא היהודי את הקרבן למשכן, מיד נמשך אחריו.. וכשהוא רואהו מוקטר על המזבח ועשנו מיתמר למעלה, זה העילוי הנכבד: לבהמה, שמחומר גס מתעלה לקודש קודשים, לריח ניחוח לה'. ולאדם, זה הלימוד הגדול, איך ניתן להפוך מדרגת בהמה למעלה רוחנית.

אומר המסילת ישרים: כי הנה עילוי גדול הוא לבריות כולם, בהיותם משמשי האדם השלם, המקודש בקדושתו יתברך. **שבת שלום!**

והם מום בה, ולא תזכה להקביל פני יוצרה, רק בהיותה טהורה מכל חטא (על טעויות משלמים..). ולכן הנפש השוגגת תקריב קרבן וזבה תזדכך ותתקרב אל האלוקים.

אם כך, מדוע יש כפרה רק לחוטא בשגגה, הרי החוטא במזיד זקוק לכפרה גדולה יותר מאשר החוטא בשגגה? חלקי הנשמה של האדם הם נפש, רוח, נשמה.. כשאדם חוטא בשוגג מבלי דעת, הנשמה (הדעת) לא נפגמה, הפגם רק בחלק הנפש והרוח של האדם, ולכן מתכפר בבהמה, שיש לה נפש ורוח. אך בחטא במזיד, הנשמה (הדעת) נפגמה, לא ניתן לכפר עם בהמה על חטא הנשמה. האור החיים (תשא): חטא הוא מלשון חסרון, כי רוח השטות המביאה לידי עבירה, גורמת לחיסרון בנפש האדם, כלומר, נחסר מהארת נפשו. **אומר האור החיים: אף כי תחסר הנפש בחטא השוגג, האמת, שלא תחסר כולה, אלא מקצתה, ולצד מחסור כזה, הוא אשר אמר ה' כי יביא קרבן, וזבה תתקרב הנפש לשורשה ויאיר אורה כבתחילה. שבשוגג האדם 'רק' פגם בנפשו, ומכיוון שהנפש עדיין קיימת [רק שפגומה], שייך בה תיקון. אבל במזיד (רשע), גורם שתחסר כולה, וכיוון שהנפש כבר אינה, אין מה לתקן, וממילא לא תועיל תקנת הקרבן. וזהו שאמרו 'רשעים בחייהם קרויים מתים', שהרשע חיסר את כל נפשו.**

אבל מה חטאה הבהמה שנענשה על חטאי האדם? המלבי"ם (בראשית) אומר: לאדם כח בחירה שאין דוגמתו בבעלי חיים, שהם בעלי רצון ולא בעלי בחירה. כי כל מה שברא ה' כולם מוכרחים ומוטבעים במעשיהם ואין להם ממשלה לשנות דבר ממה שהוטבע בהם בטבעם, שאינם חופשים ואין להם יכולת לעשות דבר כפי בחירתם רק רצון ה'.

מאור ההלכה

מתוך 'קיצור הלכות ומנהגים - הלכות שבת'
המצורף לספר שתילי זיתים הלכות שבת

רנב

התחלת מלאכה בערב שבת והיא נגמרת מאלה בשבת.

מכירה והשאלה ומסירת מלאכה לגוי, ומשמוש בבגדיו, סמוך לכניסת השבת

יב מותר למכור לגוי חפץ וכדומה ולהטעין עליו את החפץ סמוך לכניסת השבת, ובלבד שיצא הגוי מפתח בית הישראל עם החפץ לפני כניסת השבת [יד] (ש"ע ס"א). שאם יצא מפתח ביתו לאחר שנכנסה השבת, הרואה סבור שהישראל ציוהו להוציא את החפץ בשבת (שת"ז סק"ג), או סבור שמכר לו אותו או משכנו בידו או הלואה בשבת (ז"ר שם). ואפילו אם קודם השבת ייחד הישראל לגוי מקום בביתו, או השכיר לו חדר בפרוטה, כדי שהגוי יניח שם את החפץ שקנה עד שיבוא לקחתו משם, ובא הגוי לקחתו משם בשבת, לא ירשה לו לקחתו משם עד לאחר השבת (הגהת רמ"א ס"א, וס"ל שם ד"ה אם). אבל אם הגוי אלים והישראל מתיירא ממנו, ירשה לו לקחת את החפץ משם. אפילו אם לא ייחד לו מקום ולא השכיר לו חדר (שת"ז סק"ד): **יג** גוי שבא לבית ישראל ומבקש איזה כלי וכדומה בהשאלה, מותר להשאיל לו, בשני תנאים. האחד, שהעיר מוקפת חומה ומותר לטלטל בכולה, והגוי גר שם. והשני, שמשאיל לו כלי שאין עושים בו מלאכה, ושדרך המקום להשאיל כלי כזה [טו] (שת"ז וז"ר סק"ד):

[טו] ופועל גוי ששכח בבית הישראל סולם או כלי וכדומה, ובא בשבת לקחתו, נראה שיש להקל להרשות לו לקחתו:

[יד] לפי שהגוי לוקח את שלו והולך לו. אבל אם שכר הישראל את הגוי לעשות לו הובלה, ובא הגוי לבצע את ההובלה סמוך לשבת, צריך למנעו, שהרי הוא עובד בשבת בשביל הישראל. ואפילו אם הגוי אלים, יש למנעו בכל דרך שתהיה:

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה